

**Quickscan flora en fauna
Made-Oost, aanvulling Voorstraat 15 te Made
(2312179FB-01, versie 0)**

Quicksan flora en fauna

in opdracht van

Rho adviseurs
T.a.v. de heer R. Verkooijen
Postbus 150
3000 AD ROTTERDAM

betreffende locatie

Voorstraat 15
Made

documentkenmerk

2312179FB-01

versie

0

vestiging

Nuenen

datum

5 maart 2024

opgesteld door:

S. Verberne & R. van Hoof BSc
Projectleider ecologie

gecontroleerd door:

A.G.T. Goudswaard MSc
Projectleider ecologie

Op dit rapport is een disclaimer van toepassing; zie <https://www.tritium.nl/disclaimer/29-04-2021/>

Tritium Advies B.V.

Adviseurs in bouwen, milieu en veiligheid

T. 088 44 02 900

E. info@tritium.nl

I. www.tritium.nl

KvK-nr. 17108024

Tritium Advies is gevestigd in:

Breda >> Nuenen >> Rijkevoort

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Quickscan flora en fauna	1
1.2	Natuurbescherming	1
2	Plangebied	2
3	Gebiedsbescherming	9
3.1	Natura 2000	9
3.2	Natuurnetwerk Nederland	11
4	Houtopstanden	13
4.1	Definitie en wetgeving	13
5	Soortbescherming	14
5.1	Soortverspreiding	14
5.2	Veldbezoek	14
5.3	Flora	15
5.4	Vogels	15
5.5	Grondgebonden zoogdieren	22
5.6	Vleermuizen	29
5.7	Amfibieën, reptielen en vissen	33
5.8	Ongewervelden	38
5.9	Invasieve exoten	39
6	Conclusies	40
6.1	Aanvullend onderzoek	40
6.2	Zorgplicht	41
6.3	Eindconclusie	43
6.4	Advies	44
7	Literatuurlijst	45

1 Inleiding

1.1 Quickscan flora en fauna

1.1.1 Doel van het onderzoek

Een Quickscan flora en fauna is een verkennend onderzoek waarin de ecologische waarden van een plangebied worden nagegaan. Het doel ervan is te bepalen of de voorgenomen wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Omgevingswet. Het is noodzakelijk om voorafgaand aan ruimtelijke inrichting en aan ruimtelijke ingrepen te toetsen of de geplande activiteiten geen negatief effect hebben op beschermde leefgebieden, op beschermde planten en of op beschermde diersoorten. Dit onderzoek voorziet in deze toetsing.

1.1.2 Te verwachten resultaten

Op basis van een Quickscan flora en fauna zal blijken of er een overtreding van de geldende natuurwetgeving te verwachten is. Hiermee kan worden voorkomen dat er in strijd met de Omgevingswet wordt gehandeld. Het uitvoeren van een verkennend onderzoek kan voldoende zijn om aan te tonen of een planvoornemen uitgevoerd kan worden met of zonder enkele eenvoudige maatregelen of aanpassingen om een overtreding van de Omgevingswet te voorkomen. Soms zijn er echter meer soortgegevens nodig en is aanvullend ecologisch onderzoek noodzakelijk. Een Quickscan flora en fauna stelt dit vast.

1.2 Natuurbescherming

In Nederland geldt sinds 1 januari 2024 de Omgevingswet. Deze wet geeft invulling aan de bescherming van natuurgebieden, van dieren en van planten en vloeit voort uit de Europees vastgelegde natuurwetgeving. De Nederlandse provincies bepalen het natuurbeleid voor hun gebied.

Het onderzoek dat in dit document gerapporteerd wordt, behandelt de bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden en komt dusdanig in aanraking met Natura 2000-gebied, het Natuurnetwerk Nederland en de lijst van in Nederland beschermde soorten.

2 Plangebied

In aanvulling op de eerder uitgevoerde quickscan flora en fauna (Tritium Advies, documentkenmerk: 2207/030/FB-02, versie A d.d. 6 juli 2023) en het reeds uitgevoerde aanvullend onderzoek (Tritium Advies, documentkenmerk 2211/187/BBE-01, versie 0 d.d. 6 juli 2023) voor fase 1 van het planvoornemen, heeft Tritium Advies in opdracht van Rho Adviseurs een quickscan uitgevoerd aan Voorstraat 15 te Made. Beoogd is het westelijk deel van het plangebied aan fase 1 van het planvoornemen toe te voegen. Het oostelijk deel van het plangebied zal onderdeel zijn van fase 2 van het planvoornemen. In dit rapport wordt naar deze respectievelijke delen verwezen als deelgebied 1 en deelgebied 2.

Onderstaande tabel 2.1 geeft de locatiegegevens van het plangebied en verduidelijkt het planvoornemen. Figuur 2.1 toont de locatie van beide deelgebieden van het plangebied, ten opzichte van het gedeelte van fase 1 dat reeds onderzocht is.

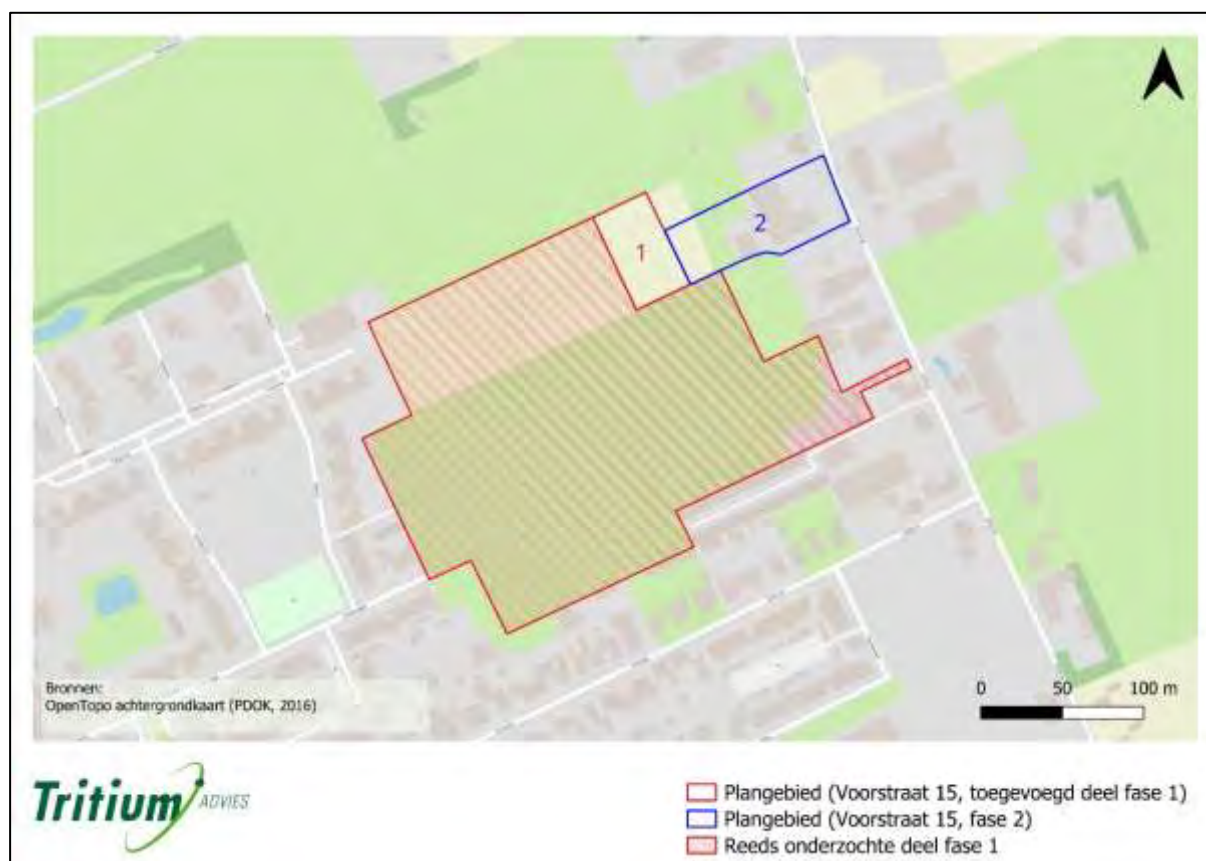
Figuur 2.2 toont het plangebied in zijn huidige conditie en figuur 2.3 laat de locatie van het plangebied ten opzichte van de omgeving zien.

Tabel 2.1: Kerngegevens van het plangebied en het planvoornemen

	Kerngegevens
Opdrachtgever	Rho adviseurs de heer R. Verkooijen
Adres	Voorstraat 15 4921 SH MADE
Kadaster – perceelnummer(s)	5168
Kadaster – sectie(s)	S
Kadaster - gemeente	Made en Drimmelen
Oppervlakte	8.525 m ²
Huidig gebruik	Het plangebied is in gebruik als woonlocatie en landbouwgrond. Deelgebied 1 bestaat uit een deel van een akker die gebruikt werd voor aardappelteelt, en een grasveld met een aantal bomen. Op de akker bevindt zich een klein gronddepot. In deelgebied 2 bevinden zich een bungalow met aangebouwde schuur (garage/opslagruimte), een voormalige stal in gebruik als werkruimte, en een veldschuur. Daarnaast zijn in deelgebied 2 op diverse plekken stapels met stenen, hout, dakpannen en andere materialen aanwezig. Ook hier is een klein gronddepot te vinden.
Groenstructuren	In deelgebied 1 staan diverse bomen (die volgens het planvoornemen niet zullen verdwijnen). Rondom de gebouwen in deelgebied 2 bevinden zich een tuin, hagen, bosschages, diverse bomen en struweel.
Waterlichamen	Deelgebied 1 wordt aan de noordzijde begrensd door een sloot, en aan de zuidzijde door een ondiepe watergang met begroeide oeverzone. Deze watergang vormt ook een gedeelte van de zuidgrens van deelgebied 2.
Geplande realisatie	Het totale planvoornemen bestaat uit herontwikkeling en realisatie van woningen in 2 fases. Beoogd is om deelgebied 1 aan fase 1 van het planvoornemen toe te voegen en er twee woningen te realiseren. Deelgebied 2 van het plangebied zal

	onderdeel zijn van fase 2. De bestaande groenstructuren binnen deelgebied 2 zullen met het planvoornemen grotendeels verdwijnen.
Omgeving	Het plangebied bevindt zich aan de rand van het dorp Made in een landelijke omgeving.

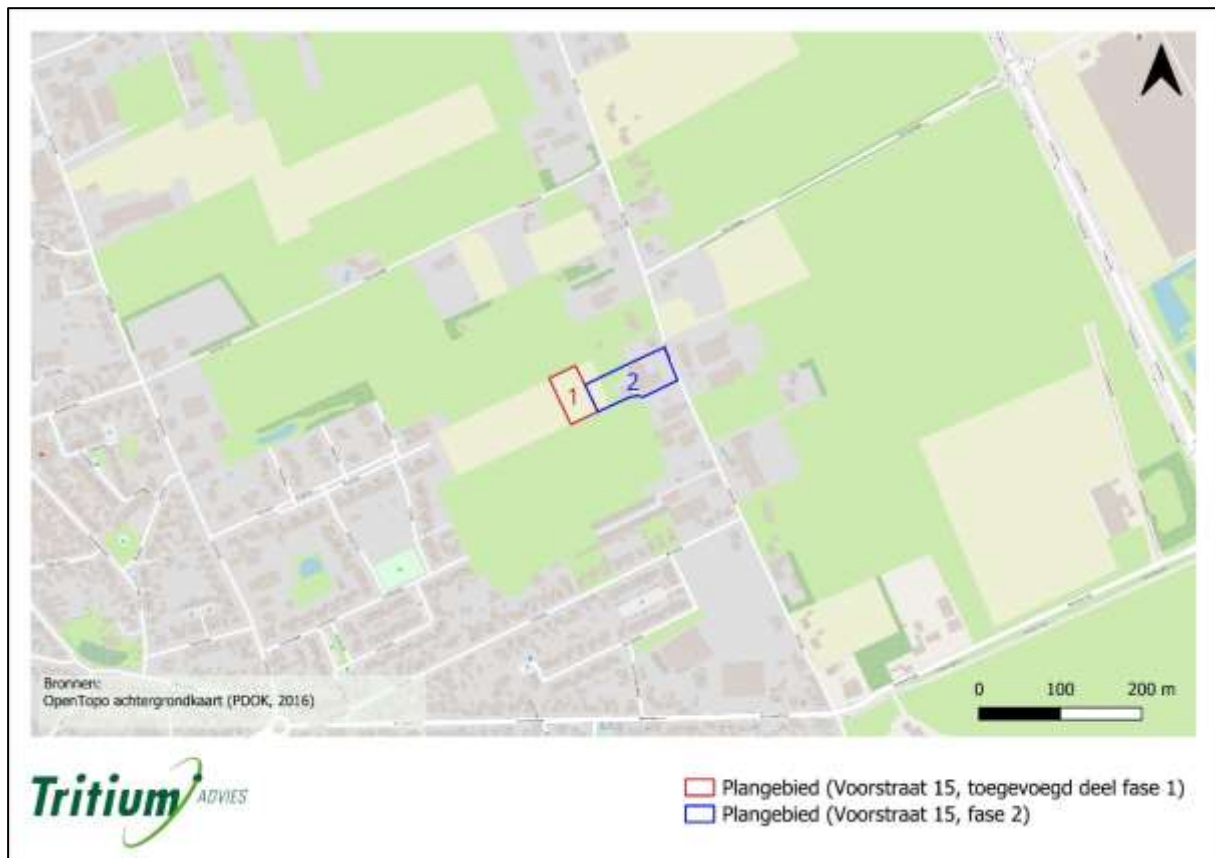
Informatie opgehaald op 5 februari 2024 (Perceelloep).

Figuur 2.1: Huidige situatie: ligging plangebied ten opzichte van het reeds onderzochte gedeelte van fase 1

Figuur 2.2: Huidige situatie van het plangebied: detailkaart.

Figuur 2.3: Huidige situatie van het plangebied: omgevingssituatie.

Onderstaande foto's, gemaakt op 30 januari 2024, geven een beeld van de huidige situatie van het plangebied.

Foto A

Foto B

Foto C

Foto D

Foto E

Foto F

Figuur 2.4: Foto's van de huidige situatie van deelgebied 1.

Foto G

Foto H

Foto I

Foto J

Foto K

Foto L

Figuur 2.4 (vervolg): Foto's van de huidige situatie van deelgebied 2.

Foto M

Foto N

Foto O

Foto P

Foto Q

Foto R

Figuur 2.4 (vervolg): Foto's van de huidige situatie van deelgebied 2.

Foto S

Foto T

Foto U

Foto V

Figuur 2.4 (vervolg): Foto's van de huidige situatie van deelgebied 2.

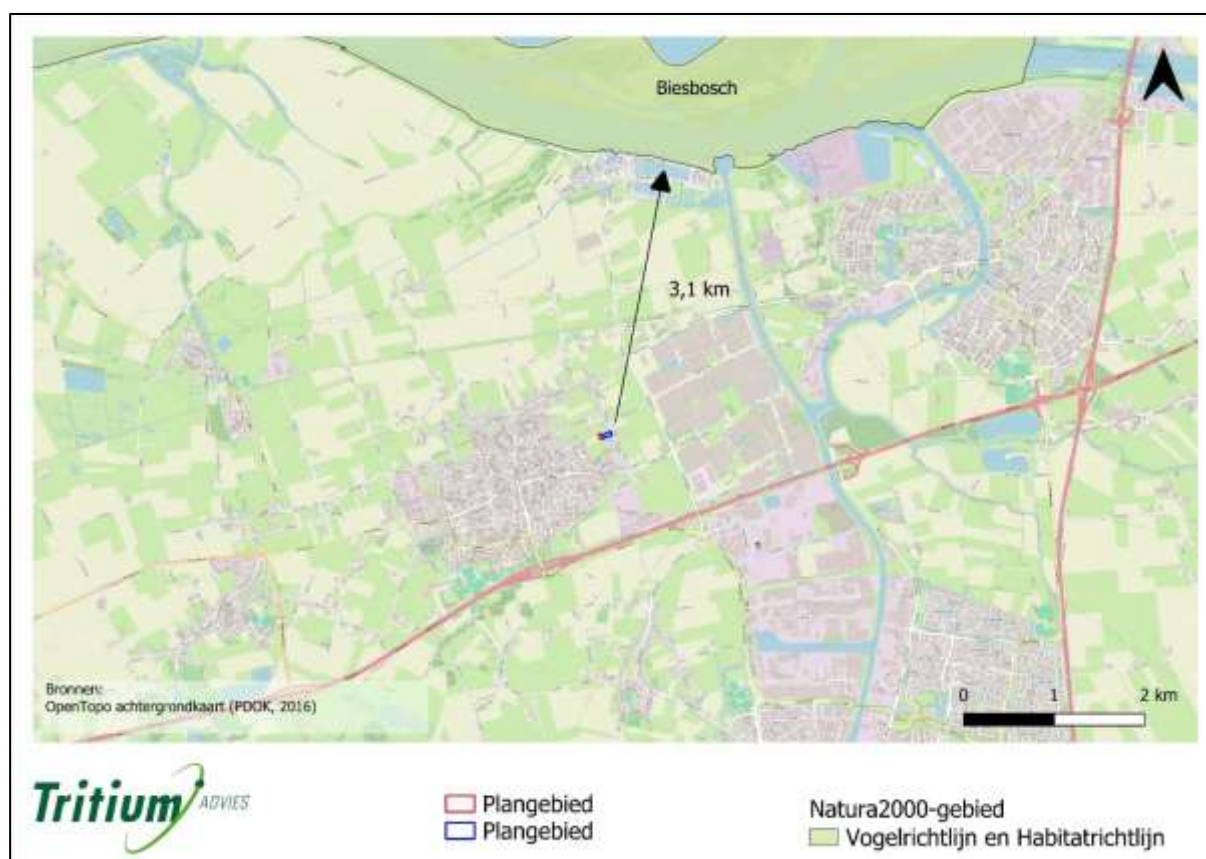
3 Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000

3.1.1 Bronnenonderzoek

	Ja	Nee
Ligt het plangebied in een Natura 2000-gebied?		X

	0 km	0 – 10 km	> 10 km
Wat is de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied?		3,1	
Welk Natura 2000-gebied betreft het?	Biesbosch		

Figuur 3.1: Plangebied ten opzichte van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied.

Natura 2000- gebied – Biesbosch

Gebiedskenmerken:

De Biesbosch was eeuwenlang een uitgestrekt zoetwatergetijdengebied. Het gebied bestaat uit drie delen: de Sliedrechtse en Dordtsche Biesbosch ten noorden van de Merwede en de Brabantse Biesbosch ten zuiden ervan. De Biesbosch bevat in zijn huidige vorm grote botanische en faunistische kwaliteiten omdat het landschap van eilanden en slingerende waterwegen in wezen nog steeds bestaat. Zuid-Flevoland is het belangrijkste brongebied voor de blauwborst en een belangrijk broedgebied voor andere moerasvogels. In de Dordtse Biesbosch heerst daarnaast voldoende rust voor een belangrijke functie als ruigebied (wintertaling) en als pleisterplaats voor verstoringsgevoelige soorten als lepelaar en nonnetje. De Sliedrechtse Biesbosch is vooral van belang voor ganzen.

Beschermde habitattypen:

Er worden zes habitattypen beschermd: beken en rivieren met waterplanting (H3260B), slikkige rivieroever (H3270), stroomdalgraslanden (H6120), ruigten en zomen (H6430A en H6430B), glanshaver- en vossenstaarthooilanden (H6510A en H6510B) en vochtige alluviale bossen (H91E0A en H91E0B).

Beschermde soorten:

Er leven veertien soorten die zijn beschermd via de habitatrichtlijn: de zeeprk (H1095), de rivierprk (H1099), de elft (H1102), de fint (H1103), de zalm (H1106), de bittervoorn (H1134), de grote modderkruiper (H1145), de kleine modderkruiper (H1149), de rivierdonderpad (H1163), de meervleermuis (H1318), de bever (H1337), de noordse woelmuis (H1340), de tonghaarmuts (H1387) en de platte schijfhoren (H4056). Daarnaast is het gebied aangewezen als broedlocatie voor diverse vogels: de aalscholver (A017), de roerdomp (A021), de bruine kiekendief (A081), de porseleinhoen (A119), de ijsvogel (A229), de blauwborst (A272), de snor (A292) en de rietzanger (A295). Daarnaast is het gebied voor verschillende vogels aangewezen als foerageergebied en slaap- en rustplaats: de fuut (A005), de aalscholver (A017), de grote zilverreiger (A027), de lepelaar (A034), de kleine zwaan (A037), de kolgans (A041), de grauwe gans (A043), de brandgans (A045), de smient (A050), de krakeend (A051), de wintertaling (A053), de wilde eend (A053), de pijlstaart (A054), de slobbeend (A056), de tafeleend (A059), de kuifeend (A061), het nonnetje (A068), de grote zaagbek (A070), de zeearend (A075), de visarend (A094), de meerkoet (A125) en de grutto (A156).

Deze en verdere informatie over dit gebied is te vinden op de website van Natura 2000 in Nederland (Natura 2000).

3.1.2 Deelconclusie Natura 2000-gebieden

Met het meest nabije Natura 2000-gebied op behoorlijke afstand van het plangebied valt een negatief effect van de geplande acties op Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Verspreiding van schadelijke stoffen via de lucht of het water naar Natura 2000-gebieden zijn door de afstand en de aard van de geplande werkzaamheden en nieuwe inrichting niet van

toepassing en ook andere hinder die de wezenlijke waarden en kenmerken van Natura 2000-gebieden aantast is niet verwacht.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

3.2.1 Bronnenonderzoek

	Ja	Nee
Ligt het plangebied in een gebied dat behoort tot het Natuurnetwerk Nederland?		X

	0 m	0 – 600 m	> 600 m
Wat is de afstand tot het dichtstbijzijnde gebied dat behoort tot het Natuurnetwerk Nederland?			1,1 km
Welk type natuurgebied is het?	Kruiden- en faunairijk grasland (N12.02)		

Figuur 3.2: Plangebied ten opzichte van de dichtstbijzijnde natuurgebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

	Ja	Nee
Hanteert de provincie een externe werking wat betreft gebieden uit het Natuurnetwerk Nederland?	X	
<u>Betekenis:</u> Indirecte aantasting van natuurgebieden door werkzaamheden in de buurt van die gebieden moet in rekening gebracht worden, met uitzondering van de verspreiding van stoffen via de lucht of het water.		

3.2.2 Deelconclusie Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland. De provincie Noord-Brabant hanteert een externe werking als het gaat om het Natuurnetwerk Nederland. In dit geval is het plangebied op een dergelijke afstand van het dichtstbijzijnde natuurgebied gelegen dat een negatief effect op dat natuurgebied niet verwacht wordt. Bovendien betreft het een beperkte ingreep waardoor hinder voor de omliggende natuurgebieden onwaarschijnlijk is.

4 Houtopstanden

4.1 Definitie en wetgeving

Volgens de Omgevingswet is er sprake van 'bebouwingscontour houtkap' in plaats van 'grenzen van de bebouwde kom' zoals dat in de Wet natuurbescherming stond. De Omgevingswet verplicht de gemeenteraad om een bebouwingscontour houtkap vast te stellen in het omgevingsplan. Met het aanwijzen van de bebouwingscontour houtkap bepaalt de gemeente in feite wanneer de regels in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) over het vellen van houtopstanden gelden. Die gelden namelijk alleen buiten de bebouwingscontour houtkap.

4.2 Waarnemingen en analyse

Deelgebied 1

	Ja	Nee
Bevindt er zich een houtopstand binnen het plangebied die zal verdwijnen middels het planvoornemen?		X

Deelgebied 2

	Ja	Nee
Bevindt er zich een houtopstand binnen het plangebied die zal verdwijnen middels het planvoornemen?	X	

4.3 Deelconclusie houtopstanden

Er zijn binnen deelgebied 1 geen houtopstanden die middels het planvoornemen zullen verdwijnen. Er bestaan dan ook geen verdere verplichtingen aangaande houtopstanden binnen de Omgevingswet. Binnen deelgebied 2 zullen er wel houtopstanden verwijderd worden binnen het planvoornemen. Voor aanvang van de kap van deze houtopstand dient er contact opgenomen te worden met de gemeente die bepaalt of er een omgevingsvergunning afgegeven moet worden om de houtopstand te verwijderen.

5 Soortbescherming

5.1 Soortverspreiding

Aan de hand van gepubliceerde datasets en literatuuronderzoek is bepaald welke soorten potentieel voorkomen in de directe omgeving van het plangebied. Van elk van deze soorten is dan de status van bescherming volgens de Omgevingswet nagegaan. In de onderstaande paragrafen, die telkens één soortgroep behandelen, is eerst dit opzoekingswerk samenvat.

In verspreidingsatlassen, zoals die van de Nederlandse Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), wordt gewerkt met atlasblokken (5 x 5 km) en kilometerhokken (1 x 1 km) om aan te geven welke soorten in de afgelopen jaren zijn waargenomen in het gebied. Een atlasblok bevat 25 kilometerhokken. Aangezien het plangebied slechts een klein gedeelte van het kilometerhok en het atlasblok beslaat, is het niet zeker dat de geregistreerde soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen het plangebied.

Code van het atlasblok waarin het plangebied ligt.	4433
X-coördinaat van het kilometerhok waarin het plangebied ligt.	114
Y-coördinaat van het kilometerhok waarin het plangebied ligt.	410

5.2 Veldbezoek

Tijdens een bezoek aan het plangebied is zoveel mogelijk informatie verzameld over de aan- of afwezigheid van beschermde soorten. Hierbij zijn waarnemingen, zowel visueel als auditief, en sporenonderzoek cruciaal. Er is gekeken naar de aanwezigheid van vraat-, loop- en veegsporen, nesten, hollen, uitwerpselen, prooiresten en haren. Daarnaast is op basis van terreinkenmerken beoordeeld of het plangebied geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Een Quicksan flora en fauna is een momentopname en geen veldinventarisatie omdat veldinventarisaties meerdere seizoensgebonden opnamerondes inhouden die volgens standaardmethoden worden uitgevoerd. Het kan dus voorkomen dat soorten niet worden waargenomen tijdens het veldbezoek. Hierdoor kan slechts in beperkte mate uitsluitel worden gegeven over de aan- of afwezigheid van soorten. Aan de hand van *expert judgement* (beoordeling door experts) en bekende ecologische principes is daarom een inschatting gemaakt over het kunnen voorkomen van beschermde plant- en diersoorten in het plangebied.

Datum van het veldbezoek	30 januari 2024
Dagdeel van het veldbezoek	ochtend
Temperatuur tijdens het veldbezoek	10 °C

Weersomstandigheden tijdens het veldbezoek	dichte bewolking, droog
Windkracht tijdens het veldbezoek	3 Bft

5.3 Flora

5.3.1 Soortverspreiding

In Nederland groeien ca. 80 plantensoorten die een beschermde status hebben op Europese en/of nationale schaal. Deze soorten komen veelal voor in gebieden die beschermd zijn via de Europese habitatrichtlijn maar enkele soorten, zoals bijvoorbeeld de schubvaren, komen ook voor in het stedelijk gebied. Tijdens het veldbezoek is nagegaan of het plangebied geschikt is voor beschermde planten. Ook is de eventuele aanwezigheid van invasieve exoten – planten van elders die een bedreiging vormen voor de inheemse soorten – vastgesteld.

5.3.2 Waarnemingen en analyse

Het veldbezoek vond plaats in de winter, wanneer de meeste plantensoorten onzichtbaar zijn. Tijdens het veldbezoek zijn er binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Ze zijn er ook niet te verwachten door de voedselrijke omstandigheden, de verstedelijking van de omgeving en de lage diversiteit. Beschermde soorten komen vooral voor op voedselarme, kalkhoudende grond en in ecologisch omstandigheden die plantendiversiteit stimuleren.

5.3.3 Deelconclusie

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten met betrekking tot de flora.

5.4 Vogels

5.4.1 Soortverspreiding

Alle niet-exotische, in het wild levende vogels die in Nederland broeden, te gast zijn of doortrekken, in totaal zo'n 290 soorten, zijn beschermd via de Vogelrichtlijn (Brochure MEZ). In de onderstaande tabel zijn de vogelsoorten opgenoemd waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn in de provincie van het plangebied. Het betreft vogels die gebonden zijn aan vaste broedlocaties en daardoor niet kunnen uitwijken naar andere mogelijk geschikte locaties in de omgeving van het plangebied. Omdat het vernietigen of verstoren van hun broedplaatsen in strijd is met de Omgevingswet, is tijdens het veldbezoek nagegaan of deze soorten in het plangebied

voorkomen en broeden. Hierbij zijn de verspreidingskaarten opgesteld door het Sovon, geraadpleegd om na te gaan of de soort in de buurt van het plangebied voorkomt (SOVON).

Tabel 5.4.1: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in de provincie Noord-Brabant

Categorie	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	
1	Jaarrond gebruikte nesten	steenuil
2	Koloniebroeders – honkvast of gebouwfankelijk	gierzwaluw, huismus, roek
3	Niet koloniebroeders – honkvast of gebouwfankelijk	grote gele kwikstaart, kerkuil, oehoe, ooievaar, slechtvalk
4	Jaarlijkse terugkeer naar nest	boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer, wespandief, zwarte wouw
	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bij ecologisch zwaarwegende redenen	
5	Honkvast maar flexibel	blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte roodstaart, zwarte specht

5.4.2 Waarnemingen en analyse

Tijdens het veldbezoek zijn de onderstaande soorten waargenomen binnen of in de directe omgeving van het plangebied. Het plangebied is dus voor deze soorten geschikt als onderdeel van het leefgebied.

Tabel 5.4.2: Lijst van de tijdens het veldbezoek waargenomen vogelsoorten

Vogelsoort	Latijnse naam	Aantal	Type waarneming	Nest
ekster	<i>Pica pica</i>	1	visueel	nee
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	1	auditief (overvliegend)	nee
houtduif	<i>Columba palumbus</i>	2	visueel	nee
huismus	<i>Passer domesticus</i>	meerdere	auditief (bij nr. 12B)	nee
koolmees	<i>Parus major</i>	1	visueel en auditief	nee
merel	<i>Turdus merula</i>	1	visueel	nee
pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1	visueel en auditief	nee
spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	± 40	visueel en auditief	nee
staartmees	<i>Aegithalos caudatus</i>	6	visueel en auditief	nee
turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	1	auditief	nee
vink	<i>Fringilla coelebs</i>	1	visueel en auditief	nee
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	1	auditief	nee
zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	2	visueel en auditief	nee

Tabel 5.4.3: Details van de tijdens het veldbezoek aangetroffen vogelsporen

Vogelsoort of soortgroep	Beschrijving van de sporen	Locatie van de sporen
Uil of torenvalk	<i>Krijtsporen (uitwerpselen)</i>	Deelgebied 2: op balken en vloer veldschuur, onder boom achter veldschuur (figuur 5.4.1, foto A,B,C)
Uil of torenvalk	<i>Verse prooiresten (ingewanden en bloed)</i>	Deelgebied 2: op vloer veldschuur (figuur 5.4.1, foto A)
Vogel onbekend	<i>Nest, ca. 15 cm doorsnede</i>	Deelgebied 2: op balk in nok veldschuur (figuur 5.4.1, foto D)
Kraaiachtige	<i>Nest, ca. 25 cm doorsnede</i>	Deelgebied 2: in boom langs zuidgrens (figuur 5.4.1, foto E)
Boerenwaluw	<i>Oude nesten</i>	Deelgebied 2: op dakbalken in oude stal (figuur 5.4.1, foto F)

Foto A: krijtsporen en verse prooiresten

Foto B: krijtsporen

Foto C: krijtsporen

Foto D: nest onbekende vogel

Figuur 5.4.1: Foto's van de aangetroffen vogelsporen.

Foto E: nest kraaiachtige

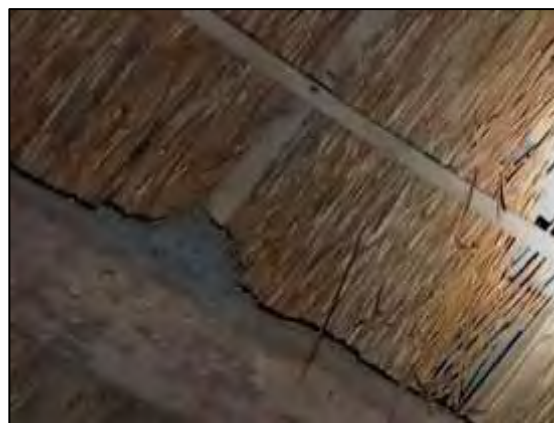

Foto F: nest boerenwaluw

Figuur 5.4.1 (vervolg): Foto's van de aangetroffen vogelsporen.Foerageer- en leefgebied

Uit de bovenstaande waarnemingen en de observaties ter plekke blijkt dat het plangebied geschikt is als foerageergebied voor akkervogels, roofvogels en tuinvogels. Voor bosvogels, moerasvogels, stadsvogels, struweelvogels, watervogels en weidevogels zijn geen geschikte biotopen aanwezig. Het plangebied is echter geen essentieel foerageergebied voor de voorkomende soorten omdat er in de buurt van het plangebied alternatief foerageergebied aanwezig is. Voorbeelden zijn de omliggende akkers en tuinen.

Natuurgebonden nesten

De op het plangebied aanwezige bomen en struiken kunnen dienen als broedgelegenheid.

Ransuil

Het valt niet met zekerheid uit te sluiten dat binnen deelgebied 2 van het plangebied gebroed wordt door ransuil. Ransuilen maken gebruik van oude nesten van andere vogels. Het nest van een kraaiachtige dat aanwezig is in een boom langs de zuidgrens van het plangebied is een potentiële nestlocatie voor ransuil. Daarnaast bieden de omliggende akkers geschikt foerageergebied. Er dient aanvullend onderzoek gedaan te worden naar de aanwezigheid van de ransuil binnen deelgebied 2 van het plangebied. In de onderstaande tabel 5.4.4 en figuur 5.4.2 zijn de details van de mogelijke nestlocaties weergegeven.

Tabel 5.4.4: Gegevens potentiële nestlocatie van de ransuil

	Locatie binnen het plangebied	Beschrijving van de nestlocaties	In-/uitvliegende vogel(s) waargenomen
1	Deelgebied 2	Nest van kraaiachtige, ca. 25 cm doorsnee; in boom langs zuidgrens	nee

Foto A

Foto B

Figuur 5.4.2: Foto's van mogelijk geschikte nestplaats voor de ransuil binnen deelgebied 2

Buizerd

De buizerd maakt gebruik van bestaande nesten, bijvoorbeeld kraaiennesten, waardoor alle grote nesten in aanmerking komen als potentiële buizerdnesten. Het nest van een kraaiachtige dat aanwezig is in een boom langs de zuidgrens van het plangebied is met een afmeting van ca. 25 cm doorsnee te klein om te kunnen fungeren als nest van buizerd. De akker in het meest westelijk deel van het plangebied is geschikt om te fungeren als foerageergebied voor buizerd. Er zijn echter alternatieve foerageergebieden in de nabije omgeving, zoals de akkers ten oosten en noorden van de Voorstraat. Aanvullend onderzoek naar buizerd is niet aan de orde.

Gebouwgebonden nesten

Het plangebied is geschikt bevonden als vaste verblijfplaats voor de onderstaande soorten met een jaarrond beschermd nest.

Steenuil

Deelgebied 2 binnen het plangebied is geschikt bevonden als leefgebied voor steenuil door de aanwezigheid van een deels open veldschuur die kan fungeren als nest-/roestlocatie. Tevens kunnen de nabij gelegen akkers dienst doen als foerageergebied. Tijdens het veldbezoek zijn in de veldschuur in deelgebied 2 krijtsporen (uitwerpselen), en prooiresten gevonden die mogelijk van een steenuil (*Athene noctua*) afkomstig zijn (zie tabel 5.4.3 en figuur 5.4.1). Ook is er een nest aangetroffen in de nok van de veldschuur dat een geschikte nestplaats voor steenuil kan zijn. Daarnaast is er in een boom op het in het noorden aangrenzende perceel (nummer 15A) een nestkast voor steenuil aanwezig. Nestplaatsen van steenuilen zijn het gehele jaar beschermd, omdat zij deze ook buiten het broedseizoen gebruiken als vaste rust- en verblijfplaats. Om aan te kunnen tonen of uit te kunnen sluiten dat deelgebied 2 als verblijfs- of rustplaats wordt gebruikt door de steenuil dient er aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd.

Kerkuil

Deelgebied 2 binnen het plangebied is geschikt bevonden als leefgebied voor kerkuil door de aanwezigheid van een deels open veldschuur die kan fungeren als nest-/roestlocatie. Tevens kunnen de nabij gelegen akkers dienst doen als foerageergebied. Tijdens het veldbezoek zijn in en achter de veldschuur krijtsporen (uitwerpselen) aangetroffen die mogelijk van een kerkuil (*Tyto alba*) afkomstig zijn (zie tabel 5.4.3 en figuur 5.4.1). Nestplaatsen van kerkuilen zijn het gehele jaar beschermd, omdat zij zeer honkvaste broeders zijn die voor hun nesten afhankelijk zijn van gebouwen. Om aan te kunnen tonen of uit te kunnen sluiten dat deelgebied 2 als verblijfs- of rustplaats wordt gebruikt door de kerkuil dient er aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd.

Huismus

In de nabije omgeving van het plangebied zijn tijdens het veldbezoek huismussen (*Passer domesticus*) waargenomen (zie bovenstaande waarnemingstabel). In de aanwezige bebouwing binnen het plangebied zijn ruimtes aanwezig die geschikt zijn als jaarrond beschermde verblijfplaatsen voor huismussen. Daarnaast bieden de binnen het plangebied aanwezige tuin, hagen en struiken plekken om voedsel te zoeken, stofbaden te nemen en te schuilen. Aanwezigheid van huismus binnen het plangebied kan niet worden uitgesloten. Daarom dient er aanvullend onderzoek te worden gedaan naar deze soort. In de onderstaande tabel 5.4.5 en figuur 5.4.3 zijn de details van de mogelijke nestlocaties weergegeven.

Tabel 5.4.5: Lijst van potentiële nestlocaties en mogelijk functioneel leefgebied van de huismus

Foto	Locatie binnen het plangebied	Beschrijving van de nestlocaties	In-/uitvliegende vogel(s) waargenomen
A,B	Deelgebied 2: oude stal	Toegang via gaten onder golfplaten, nestgelegenheid op/tussen materialen	nee
C	Deelgebied 2: veldschuur	Nestgelegenheid tussen materialen en op balken	nee
D	Deelgebied 2: aangebouwde schuur bungalow, achterzijde	Gaten in bekisting dakgoot	nee
E,F	Deelgebied 2: tuin, hagen, struiken	Geschikte foerageer- en schuilplekken, en mogelijkheden voor het nemen van stofbaden	nee

Foto A

Foto B

Figuur 5.4.3: Foto's van potentiële nestlocaties en mogelijk functioneel leefgebied voor de huismus binnen het plangebied.

Foto C

Foto D

Foto E

Foto F

Figuur 5.4.3 (vervolg): Foto's van potentiële nestlocaties en mogelijk functioneel leefgebied voor de huismus binnen het plangebied.

Grote gele kwikstaart

Tijdens het veldbezoek is een overvliegende grote gele kwikstaart waargenomen. Grote gele kwikstaart nestelt doorgaans in de nabijheid van stromend water en is voor nestbouw grotendeels afhankelijk van gebouwen. Vanwege afwezigheid van stromend oppervlaktewater in een straal van meer dan kilometer rondom het plangebied, is het aannemelijk dat het plangebied geen deel van het leefgebied van grote gele kwikstaart is.

Categorie 5 soorten

De bebouwing binnen deelgebied 2 van het plangebied is geschikt om als nestlocatie te fungeren voor de boomkruiper, de koolmees, de pimpelmees, de spreeuw en de zwarte roodstaart. Nesten van deze soorten vallen onder een categorie 5 bescherming. Dit betekent dat zij vaak terugkeren naar een eerdere broedlocatie, maar wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedlocatie verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Categorie 5 beschermde nesten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In dit geval zijn er voldoende alternatieve locaties in de omgeving waarnaar deze soorten kunnen uitwijken. Voorbeelden van alternatieve nestlocaties zijn boerderijen en woningen in de directe omgeving.

Boerenwaluw

In de voormalige veestal binnen deelgebied 2 van het plangebied zijn enkele oude boerenwaluwnesten aanwezig. Nesten van boerenwaluwen vallen eveneens onder categorie 5

bescherming. Ze zijn jaarrond beschermd als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Het aantal boerenwaluwen is in de vorige eeuw sterk afgenomen door modernisering van de landbouw en intensivering van het grondgebruik maar is sinds de eeuwwisseling aan een opmars bezig (Vogelbescherming Nederland). Het plangebied ligt in een landbouwzone met meerdere gelijkaardige schuren en loodsen in de omgeving als uitwijklocatie. Daarnaast is de veestal waar de boerenwaluwnesten zijn aangetroffen niet meer als zodanig in gebruik, en zijn er tijdens het veldbezoek geen uitwerpselen onder of bij de nesten aangetroffen. Aanvullend onderzoek naar boerenwaluw is daarom niet noodzakelijk.

Torenavalk

De tijdens het veldbezoek aangetroffen prooiresten in de veldschuur, zijn mogelijk achtergelaten door een torenvalk.

5.4.3 Deelconclusie vogels

Naar alle waarschijnlijkheid benut een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermd nest het plangebied (deelgebied 2) als broedgebied. Daarom is verder onderzoek naar het voorkomen en broeden van deze soorten binnen het plangebied noodzakelijk. Het betreft ransuil, huismus, steenuil en kerkuil.

Bovendien benut een aantal algemeen voorkomende vogelsoorten het plangebied als foerageer- en broedgebied. Dit vormt echter geen belemmering voor het planvoornemen. Het plangebied zal geen essentieel foerageergebied zijn voor deze soorten. Soorten zonder jaarrond beschermd nest kunnen blijven broeden in de directe omgeving van het plangebied. Dit geldt ook voor soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is bij ecologische zwaarwegende redenen. Er kunnen geen versturende werkzaamheden zoals sloop- en bouwwerkzaamheden of verwijdering van beplanting plaatsvinden wanneer er broedende vogels aanwezig zijn in de nabije omgeving. Indien er op deze manier wordt gehandeld, treden er geen nadelige effecten op ten aanzien van de algemeen voorkomende vogels, de vogelsoorten zonder jaarrond beschermde nesten en de soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is bij ecologische zwaarwegende redenen. Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaatsvinden tussen begin oktober en half februari worden er eveneens geen nadelige effecten verwacht voor deze vogels.

5.5 Grondgebonden zoogdieren

5.5.1 Soortverspreiding

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de in het wild levende grondgebonden zoogdieren die zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied sinds het jaar 2000 (NDFF). Zeezoogdieren, huisdieren, vee en exoten zijn niet opgenomen in de lijst en vleermuizen worden in het volgende hoofdstuk behandeld. Er is voor elke soort aangegeven of die op Europese (EU) of nationale (NL) schaal bescherming geniet, of er zorgplicht geldt voor de soort (ZORG) en of de soort vrijgesteld is van bescherming (VRIJ) in de provincie van het plangebied. De laatste kolom (plangebied) vat samen welke beschermde soorten relevant zijn voor het plangebied (**). Deze

soorten worden behandeld in de volgende paragrafen.

Tabel 5.5.1: Lijst van grondgebonden zoogdieren die voorkomen in de omgeving van het plangebied

Nederlandse soortnaam	Latijnse soortnaam	Diergroep	EU	NL	ZORG	VRIJ	plangebied
bever	<i>Castor fiber</i>	knaagdieren- overige	X	X	X		***
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	knaagdieren-ware muizen		X	X	X	
bruine rat	<i>Rattus norvegicus</i>	knaagdieren-ware muizen			X		
bunzing	<i>Mustela putorius</i>	roofdieren- marterachtigen		X	X		***
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	knaagdieren-ware muizen		X	X	X	
egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	insecteneters- overige		X	X	X	
haas	<i>Lepus europaeus</i>	haasachtigen		X	X	X	
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	roofdieren- marterachtigen		X	X		***
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	insecteneters- spitsmuizen		X	X	X	
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	haasachtigen		X	X	X	
mol	<i>Talpa europaea</i>	insecteneters- overige			X		
noordse woelmuis	<i>Alexandromys oeconomus</i>	knaagdieren- woelmuizen	X	X	X		***
otter	<i>Lutra lutra</i>	roofdieren- marterachtigen	X	X	X		***
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	evenhoevigen		X	X	X	
rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>	knaagdieren- woelmuizen		X	X	X	
steenmarter	<i>Martes foina</i>	roofdieren- marterachtigen		X	X		***
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	roofdieren- hondachtigen		X	X	X	
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	roofdieren- marterachtigen		X	X		***
woelrat	<i>Arvicola amphibius</i>	knaagdieren- woelmuizen		X	X	X	
wolf	<i>Canis lupus</i>	roofdieren- hondachtigen	X	X	X		***

Diergroepen zijn volgens het soortenoverzicht van de Zoogdiervereniging van Nederland ().

5.5.2 Waarnemingen en analyse

Tijdens het veldbezoek zijn exemplaren of potentiële voortplantings- en/of verblijfplaatsen van soorten aangetroffen die zijn beschermd volgens de Habitatrichtlijn of van soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie. Het betreft de bunzing, hermelijn, wezel en steenmarter. Hieronder wordt de functie van het plangebied voor elke soort die de laatste twintig jaar in de buurt van het plangebied is waargenomen verduidelijkt.

Bever

Leefgebied	Bevers leven in het overgangsgebied tussen land en water zoals in moerassen, langs beken en bij rivieren en meren. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste voor de bever, waarbij open of rotsige oevers worden gemeden.
Plangebied	Het plangebied is on/geschikt als leefgebied voor de bever door de af/aanwezigheid van geschikt oppervlaktewater en natuurlijke schuilplaatsen.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)

Leefgebied	De bunzing en hermelijn geven de voorkeur aan gebieden met oppervlaktewater en voldoende schuilmogelijkheden, zoals heggen, houtwallen, bosranden en natuurlijke oevers. De wezel leeft in open en droge, natuur- en cultuurlandschappen die dekking bieden door middel van bosschages, houtstapels en heggen.
Plangebied	Het plangebied is geschikt voor deze soorten vanwege de begroeide watergangen. Deze watergangen staan in verbinding met het aanwezige struweel. Kleine marters kunnen van deze elementen gebruikmaken om zich te verplaatsen en als verblijfplaatsen. Daarnaast is het plangebied van voldoende grootte om dienst te doen als territorium voor kleine marters en bieden de aanwezige gebouwen, de opslag van materialen, en aanwezige muizenholen en takkenhoopjes geschikte schuilplaatsen. (zie tabel 5.5.2 en figuur 5.5.0) Volgens het kennisdocument Kleine marterachtigen van BIJ12 is de aanwezigheid van habitatselementen voor kleine marterachtigen in het plangebied voldoende om aan te nemen dat de soorten aanwezig zijn. Om echt uit te sluiten dat de soorten niet aanwezig zijn is aanvullend onderzoek nodig. Als er geen aanvullend onderzoek plaatsvindt is het advies om een activiteitenplan en mitigatieplan op te stellen voor kleine marterachtigen.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee, mits een activiteitenplan en bijbehorend mitigatieplan voor kleine marterachtigen wordt

	opgesteld.
--	------------

Noordse woelmuis

Leefgebied	De noordse woelmuis komt voor in hoge vegetaties met vooral grasachtige planten. Bij de aanwezigheid van andere woelmuissoorten komt de soort voor in natter habitat zoals rietland, moeras, drassig hooiland of vochtige duinvalleien. Bij de afwezigheid van andere woelmuissoorten komt de soort ook voor in wegbermen en droog naaldbos. Omdat de soort goed kan zwemmen kan hij goed eilandjes bereiken waar hij dan als enige woelmuissoort kan voorkomen. De soort graaft gangen van vier tot vijf centimeter onder de grond waarbij kleine molshopen bovengronds ontstaan.
Plangebied	Het plangebied is ongeschikt voor de noordse woelmuis door de afwezigheid van natter habitat zoals rietland, moeras, drassig hooiland of vochtige duinvalleien. De waarnemingen van de noordse woelmuis in de omgeving van het plangebied betroffen waarnemingen in de Biesbosch ten noorden van het plangebied, dit gebied is geschikter als leefgebied voor de noordse woelmuis.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Otter

Leefgebied	De otter leeft in oeverzones van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. De otter leeft in schoon en zoet water, waar voldoende voedsel, dekking en rust is.
Plangebied	Het plangebied is ongeschikt voor deze soort omdat geschikt oppervlaktewater en leefgebied ontbreekt. Daarnaast vormt de Biesbosch ten noorden van het plangebied geschikter leefgebied voor de otter.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Steenmarter

Leefgebied	De steenmarter komt vooral voor in parklandschap en heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw met oude schuren of gebouwen. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang. De steenmarter gebruikt verblijfplaatsen zoals boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolders, kruipruimtes, spouwmuur en onder dakbedekkingen.
------------	---

Plangebied	Tijdens het eerder uitgevoerde aanvullend onderzoek op het aangrenzende perceel werd op beeld van een wildcamera een steenmarter waargenomen. Hiermee is vastgesteld dat steenmarter in de nabije omgeving van het plangebied voorkomt. Gezien het vergelijkbare biotoop, de aanwezigheid van geschikte elementen (diverse opgestapelde materialen als hout, dakpannen, stenen, golfplaten), en toegangsmogelijkheden tot geschikte bebouwing (gaten onder dak en in/onder deuren, open/kapotte ramen) kan de aanwezigheid van een verblijfplaats van steenmarter binnen het plangebied redelijkerwijs worden aangenomen. (zie tabel 5.5.2 en figuur 5.5.0)
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee, mits een activiteitenplan en bijbehorend mitigatieplan voor de steenmarter wordt opgesteld.

Wolf

Leefgebied	De wolf leeft bij voorkeur in uitgestrekte open bossen en afgelegen moerasgebieden. Het verspreidingsgebied van de wolf in Nederland is heden beperkt tot enkele gebieden. De wolf wordt verder in Nederland slechts incidenteel zwervend waargenomen.
Plangebied	Er zijn geen waarnemingen van de wolf bekend in de directe omgeving van het plangebied (Waarneming.nl). Door het beperkte verspreidingsgebied kan de aanwezigheid van de wolf binnen het plangebied redelijkerwijs worden uitgesloten.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

In de omgeving van het plangebied zijn voldoende alternatieven aanwezig in de vorm van akkers en weilanden om als foerageergebied te dienen voor algemeen voorkomende soorten.

Tabel 5.5.2: Lijst van aangetroffen potentiële vaste verblijfplaatsen, leefgebied en/of verplaatsingsroutes van de wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter.

Foto	Locatie binnen plangebied	Beschrijving van de locatie	Dieren waargenomen
A,B	Deelgebied 1 en 2, noord- en zuidgrens	Watergangen met oeverbegroeiing	nee
C,D	Deelgebied 1, rond bomen	Hoopjes takken, muizenholen	nee
E	Deelgebied 1, achter grondopslag	Opslag van hout, plastic, banden	nee
F,G	Deelgebied 2, oude stal	Opslag hout en ander materiaal; toegankelijk via gaten in deuren en onder golfplaten	nee
H,I	Deelgebied 2, veldschuur	Allerlei opgeslagen materiaal waaronder stro en houtblokken	nee
J,K,L	Deelgebied 2, naast/achter veldschuur	Struweel, opslag van o.a. bouw materiaal, boomstronken	nee

Foto A

Foto B

Foto C

Foto D

Foto E

Foto F

Figuur 5.5.1: Foto's van mogelijk geschikte verblijfplaatsen, geschikt leefgebied en/of verplaatsingsroutes voor wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter binnen het plangebied.

Foto G

Foto H

Foto I

Foto J

Foto K

Foto L

Figuur 5.5.1 (vervolg): Foto's van mogelijk geschikte verblijfplaatsen, geschikt leefgebied en/of verplaatsingsroutes voor wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter binnen het plangebied.

5.5.3 Deelconclusie grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn (potentiële) vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen vastgesteld van soorten die zijn beschermd via de Habitatrichtlijn of van soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie. Het gaat hier om de soorten bunzing, hermelijn, wezel en steenmarter. Uit eerder onderzoek in de directe omgeving van het plangebied is gebleken dat de steenmarter voorkomt in het gebied. Daarom is er geen aanvullend ecologisch onderzoek noodzakelijk mits een activiteitenplan en bijbehorend mitigatieplan voor kleine marterachtigen en steenmarter wordt opgesteld. Algemeen voorkomende soorten zijn door de provincie vrijgesteld van de verbodsbepalingen als het een ruimtelijke ingreep of inrichting betreft. Wel geldt de zorgplicht voor dergelijke soorten. Zolang de zorgplicht wordt nageleefd zijn er daarom geen negatieve effecten te verwachten voor deze zoogdiersoorten.

5.6 Vleermuizen

5.6.1 Soortverspreiding

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen hebben een beschermde status. Het is verboden hun verblijfplaatsen aan te tasten, hun essentieel foerageergebied te vernietigen of hun vliegroutes te verstoren. Vleermuizen huizen in grotten, in boomholten of in spouwen of zolders van huizen. Ze maken gebruik van vliegroutes om zich te verplaatsen van verblijfplaatsen naar foerageergebieden. Hiervoor worden lange, aaneengesloten bomenrijen en andere lijnvormige landschapsstructuren zoals heggen en houtwallen gebruikt. Tijdens het veldbezoek is nagegaan (i) of er op het plangebied locaties zijn die kunnen dienen als winter-, kraam-, paar-, zomer- en/of jaarrondverblijfplaats voor vleermuizen, (ii) of het plangebied geschikt is als foerageergebied voor vleermuizen en zo ja, (iii) of het essentieel foerageergebied is en (iv) of er essentiële vliegroutes door het plangebied lopen.

Onderstaande tabel duidt voor elke in Nederland voorkomende vleermuissoort aan of de soort is waargenomen in de omgeving van het plangebied sinds het jaar 2000 (NDFF) (Tabel 5.6.1 – omgeving plangebied).

Tabel 5.6.1: Lijst van in Nederland voorkomende vleermuizen met aanduiding van hun type verblijfplaatsen en hun voorkomen in de omgeving van het plangebied

Nederlandse soortnaam	Latijnse soortnaam	Verblijfplaatsen	Omgeving plangebied
Baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>	zomer: gebouwen, bomen winter: groeven, bunkers, kelders	nee
Bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteinii</i>	zomer: bomen winter: grotten	nee
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>	gebouwen, bomen	nee
Brandt's vleermuis	<i>Myotis brandtii</i>	zomer: gebouwen winter: groeven, grotten, bunkers	nee
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	gebouwen, bomen	nee

Nederlandse soortnaam	Latijnse soortnaam	Verblijfplaatsen	Omgeving plangebied
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Gebouwen, bomen	ja
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	zomer: gebouwen, bomen winter: ondergrondse ruimten	ja
Grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus</i>	gebouwen	nee
Grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	zomer: zolders, grotten winter: grotten	nee
Grote rosse vleermuis	<i>Nyctalus lasiopterus</i>	bomen, rotsspleten	nee
Ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>	zomer: gebouwen winter: gebouwen, groeven	nee
Kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	zomer: gebouwen en bomen winter: gebouwen en bomen	nee
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	gebouwen	ja
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	zomer: gebouwen winter: bunkers, groeven	ja
Mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>	zomer: gebouwen, bomen winter: grotten, bunkers, kelders	nee
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	bomen	nee
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	zomer: gebouwen winter: gebouwen, bomen	nee
Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertillo murinus</i>	zomer: gebouwen winter: grotten, kelders, gebouwen	nee
Vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>	zomer: gebouwen, bomen winter: grotten, groeven, kelders	nee
Watervleermuis	<i>Myotis daubentoni</i>	zomer: bomen, zolders, bunkers winter: ondergrondse ruimten	nee

Informatie via Vleermuis.net (Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN)).

5.6.2 Waarnemingen en analyse

Verblijfplaatsen

De bebouwing die aanwezig is binnen het plangebied (deelgebied fase 2) is gedeeltelijk geschikt als vaste verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Er zijn toegangen en ruimten aanwezig die geschikt zijn vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen. Daarom dient er aanvullend onderzoek te worden gedaan naar deze soortgroep. In de onderstaande tabel 5.6.2 en figuur 5.6.1 zijn de details van de mogelijke locaties weergegeven.

Tabel 5.6.2: Lijst van aangetroffen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen

Foto	Locatie binnen het plangebied	Beschrijving van de locatie	Geschikt voor
A,B	Deelgebied 2: oude stal, voor- en achterzijde	Opening onder golfplaten	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis

A, C	Deelgebied 2: oude stal achterzijde	Scheuren en openingen in metselwerk	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis
B	Deelgebied 2: aanbouw oude stal, voorzijde	Ruimte onder daklijst; kapotte daklijst	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis
D	Deelgebied 2: aangebouwde schuur bungalow, achterzijde	Gaten in betimmering dakgoot	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis

Foto A

Foto B

Foto C

Foto D

Figuur 5.6.1: Foto's van mogelijk geschikte vleermuisverblijfplaatsen binnen het plangebied.

Foto E

Figuur 5.6.1 (vervolg): Foto's van mogelijk geschikte vleermuisverblijfplaatsen binnen het plangebied.

Boombewonende vleermuissoorten

In de bomen binnen deelgebied 1 van het plangebied zijn geen holtes en/of scheuren aangetroffen die dienst zouden kunnen doen als vaste verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. In de bomen binnen deelgebied 2 van het plangebied zijn holtes en/of scheuren aangetroffen die dienst zouden kunnen doen als vaste verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Daarom dient er aanvullend onderzoek te worden gedaan naar deze soortgroep. In de onderstaande tabel 5.6.3 en figuur 5.6.2 zijn de details van de mogelijke locaties weergegeven.

Tabel 5.6.3: Lijst van aangetroffen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen

	Locatie binnen het plangebied	Beschrijving van de locatie	Geschikt voor
A	Deelgebied 2: grote boom ten zuiden van bungalow	Ingerotte holte op ca. 10m hoogte,	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis

Foto A

Figuur 5.6.2: Foto van mogelijk voor vleermuizen geschikte boomholte binnen deelgebied 2 van het plangebied.

Foerageergebied

Mogelijk zal het plangebied gebruikt worden als foerageergebied. De directe omgeving van het plangebied biedt echter voldoende alternatief foerageergebied, zoals de akkers en weilanden ten oosten van de Voorstraat.

Vliegroutes

Binnen het plangebied zijn geen lange, aaneengesloten bomenrijen en andere lijnvormige landschapsstructuren zoals hoge heggen en houtwallen aanwezig die dienst kunnen doen als vliegroutes voor vleermuizen.

5.6.3 Deelconclusie vleermuizen

Er zijn in deelgebied 2 locaties aangetroffen die mogelijk geschikt zijn als vaste verblijfplaats voor gebouw- en boombewonende vleermuizen. Aanvullend onderzoek naar deze soortgroep is daarom noodzakelijk. Mogelijk wordt er gevoerageerd binnen en nabij het plangebied. Foerageergebied is alleen beschermd wanneer dit gebied noodzakelijk is om de functionaliteit van een vaste verblijfplaats te behouden. Indien de geplande werkzaamheden overdag uitgevoerd worden, is een verstorend effect op foeragerende vleermuizen uit te sluiten. Een negatief effect op vaste vliegroutes is eveneens niet te verwachten.

5.7 Amfibieën, reptielen en vissen

5.7.1 Soortverspreiding

Amfibieën en reptielen

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de in het wild levende amfibieën en reptielen die zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied sinds het jaar 2000 (NDFF). Exoten zijn niet opgenomen in de lijst. In de laatste kolom (plangebied) worden de relevante, beschermde soorten die in de volgende paragrafen behandeld worden, aangeduid met ***.

Tabel 5.7.1: Lijst van amfibieën die voorkomen in de omgeving van het plangebied

Nederlandse soortnaam	Latijnse soortnaam	EU	NL	ZORG	VRIJ	plangebied
alpenwatersalamander	<i>Ichthyosaura alpestris</i>		X	X		***
bastaardkikker of middelste groene kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>		X	X	X	
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>		X	X	X	
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>		X	X	X	
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	X	X	X		***
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>		X	X	X	
poelkikker	<i>Pelophylax lessonae</i>	X	X	X		***
rugstreeppad	<i>Epidalea calamita</i>	X	X	X		***

Tabel 5.7.2: Lijst van reptielen die voorkomen in de omgeving van het plangebied

Nederlandse soortnaam	Latijnse soortnaam	EU	NL	ZORG	VRIJ	plangebied
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>		X	X		***

EU = op Europese schaal beschermd; NL = op nationale schaal beschermd; ZORG = zorgplicht van toepassing; VRIJ = vrijgesteld van bescherming in de provincie van het plangebied

Vissen

Van de in Nederland voorkomende vissoorten zijn er twee soorten Europees en acht soorten nationaal beschermd. Deze soorten zijn veelal afhankelijk van zuiver water en speciale omgevingscondities. Tijdens het veldwerk is nagegaan of er in het plangebied geschikt oppervlaktewater aanwezig is voor deze soorten.

5.7.2 Waarnemingen en analyse

Amfibieën

Hieronder wordt de functie van het plangebied voor elke soort die de laatste twintig jaar in de buurt van het plangebied is waargenomen verduidelijkt.

Alpenwatersalamander

Leefgebied	De alpenwatersalamander leeft in niet snel stromend water dat niet te rijk is aan vis. Alpenwatersalamanders komen vaak voor in de buurt van bos en/of houtwallen en hebben een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen.
Plangebied	De watergangen die langs de noord- en zuidgrens van deelgebied 1 en langs een deel van de zuidgrens van deelgebied 2 lopen, vormen mogelijk geschikt voortplantingswater voor alpenwatersalamander. Daarnaast bieden de aanwezige opgeslagen materialen zoals stenen, dakpannen en houtstapels in beide deelgebieden en het struweel in deelgebied 2 geschikt landhabitat en schuilmogelijkheden. De aanwezigheid van alpenwatersalamander is daarom in beide deelgebieden niet uit te sluiten, en aanvullend onderzoek is noodzakelijk.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Ja, deelgebied 1 en 2

Tabel 5.7.3: Lijst van aangetroffen potentiële vaste verblijfplaatsen van alpenwatersalamander

Foto	Locatie binnen het plangebied	Beschrijving van de locatie	Dieren waargenomen
A	Deelgebied 1: noord- en zuidgrens Deelgebied 2: zuidgrens (deels)	Watergangen	nee
B,C,D	Deelgebied 1 en 2: diverse plekken	Opslag van materialen als stenen, dakpannen, hout, golfplaten etc.	nee
D	Deelgebied 2: achter veldschuur	Struweel	nee

Foto A

Foto B

Foto C

Foto D

Figuur 5.7.1: Foto's van mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor alpenwatersalamander binnen het plangebied.

Kamsalamander

Leefgebied	De kamsalamander komt voor op zandgronden en in beekdalen en geeft de voorkeur aan een bosrijk landschap met houtwallen en struwelen. De soort leeft in poelen, vijvers, matig voedselrijke (mesotrofe) vennen en in leemputten.
Plangebied	Het onderzoeksterrein is ongeschikt voor deze soort omdat geschikt oppervlaktewater voor kamsalamander ontbreekt.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Poelkikker

Leefgebied	Het leefgebied van de poelkikker bestaat uit vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en in de uiterwaarden.
Plangebied	Door de afwezigheid van deze landschapstypen, vormt het plangebied geen geschikte leefomgeving. In de omgeving van het plangebied is er eventueel geschikt voortplantingswater en leefgebied in de Biesbosch ten noorden van het plangebied.

Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee
------------------------------------	-----

Rugstreeppad

Leefgebied	De rugstreeppad is een typische pionier-soort, die voorkomt in terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. De soort kan snel geschikte locaties bezetten. Naast natuurlijke wateren in duinen en uiterwaarden zijn dit ook bouwterreinen, groeven en zand- en kleiafgravingen
Plangebied	De zuidelijk gelegen ondiepe watergang die zowel aan deelgebied 1 als aan een stuk van deelgebied 2 grenst vormt geschikt voortplantingswater voor rugstreeppad. De akker en het gronddepot in deelgebied 1 en het gronddepot in deelgebied 2 vormen daarnaast geschikt overwinteringshabitat.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Ja, deelgebied 1 en 2

Tabel 5.7.4: Lijst van aangetroffen potentiële vaste verblijfplaatsen van rugstreeppad

Foto	Locatie binnen het plangebied	Beschrijving van de locatie	Dieren waargenomen
A	Zuidgrens deelgebied 1 en 2 (deels)	Ondiepe watergang	nee
B,C	Deelgebied 1	Akker	nee
C,D	Deelgebied 1 en 2	Gronddepots	nee

Foto A

Foto B

Figuur 5.7.2: Foto's van mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor rugstreeppad binnen het plangebied.

Foto C

Foto D

Figuur 5.7.2 (vervolg): Foto's van mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor rugstreeppad binnen het plangebied.

Reptielen

Hieronder wordt de functie van het plangebied voor elke soort die de laatste twintig jaar in de buurt van het plangebied is waargenomen verduidelijkt.

Levendbarende hagedis

Leefgebied	De levendbarende hagedis komt voor in redelijk dicht begroeide gebieden, zoals (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. Deze soort wordt voornamelijk aangetroffen op oevers en vochtige terreindelen.
Plangebied	Het plangebied is voor de levendbarende hagedis ongeschikt door de afwezigheid van heide, bos en ruigte
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Vissen

De watergangen langs de noord- en zuidgrens van het plangebied bevatten stilstaand water en zijn ondiep. Beschermde vissoorten leven voornamelijk in zuurstofrijk, koel, stromend, water. De aanwezigheid van beschermde vissen kan daarom worden uitgesloten.

5.7.3 Deelconclusie amfibieën, reptielen en vissen

Binnen het plangebied zijn mogelijk vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen van soorten die zijn beschermd via de Habitatrichtlijn of van soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie. Het betreft leefgebied van de alpenwatersalamander en rugstreeppad. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is daarom in beide deelgebieden noodzakelijk. Algemeen voorkomende soorten, zoals bijvoorbeeld de gewone pad en de bruine kikker, zijn door de provincie vrijgesteld van de verbodsbepalingen als het een ruimtelijke ingreep of inrichting betreft. Wel geldt de zorgplicht voor deze soorten.

5.8 Ongewervelden

5.8.1 Soortverspreiding

Meer dan vijftig soorten insecten, onder andere vlinders, libellen en kevers, zijn wettelijk beschermd in Nederland. Daarnaast genieten sommige weekdieren, zoals mossels, ook bescherming. Veelal stellen deze soorten bijzondere eisen aan hun habitat en komen ze dus voor op specifieke plaatsen, zoals bijvoorbeeld poelen met helder water of graslanden met bloemrijke vegetatie. Tijdens het veldbezoek is nagegaan of het plangebied geschikt is voor beschermde ongewervelden.

5.8.2 Waarnemingen en analyse

Beschermde soorten ongewervelden zijn niet waargenomen en ook niet te verwachten binnen het plangebied. Aan de specifieke eisen die deze soorten stellen aan hun leefgebied is binnen het plangebied niet voldaan. Door de aard van het aanwezige oppervlaktewater en de aanwezige beplanting is het plangebied voor veel soorten niet geschikt.

Grote vos

Leefgebied	De grote vos komt voor in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Ook worden zwervende individuen vooral in een bosrijke omgeving gevonden. De vlinders zijn vooral te vinden op warme, zonnige, open maar beschutte plaatsen.
Plangebied	Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor deze soort door de afwezigheid van bosrijke omgeving.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Teunisbloempijlstaart

Leefgebied	De teunisbloempijlstaart komt voor in open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. Waardplanten van de teunisbloempijlstaart zijn het wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart.
Plangebied	Op beide gronddepots in deelgebied 1 en 2 zijn tijdens het veldbezoek teunisbloemen, waardplant van teunisbloempijlstaart, aangetroffen. Gezien het beperkte aantal planten (ca. 75 exemplaren) in relatie tot de algemeenheid van de diverse soorten waardplanten, betreft het hier een slechts klein areaal aan potentieel leefgebied voor teunisbloempijlstaart. Daarom is het aannemelijk dat het verwijderen van de aanwezige teunisbloemen geen negatief effect zal hebben op het

	leefgebied, mits dit plaatsvindt voor aanvang van de eileg van teunisbloempijlstaart, half april.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

5.8.3 Deelconclusie ongewervelden

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten van dit planvoornemen met betrekking tot ongewervelde fauna. Mits de aanwezige teunisbloemen voor half april worden verwijderd, valt ook voor teunisbloempijlstaart geen negatief effect te verwachten.

5.9 Invasieve exoten

5.9.1 Soortverspreiding

Exoten zijn uitheemse dier- en plantensoorten die na het jaar 1500 door toedoen van de mens terecht gekomen zijn in Nederland terwijl ze er oorspronkelijk niet voorkwamen. Sommige van deze exotische soorten vormen een bedreiging voor de Nederlandse inheemse soorten. Deze exotische soorten worden invasieve exoten genoemd. Ze hebben weinig tot geen natuurlijke vijanden in Nederland en zijn veelal moeilijk te bestrijden. Er zijn in Nederland meer dan 2000 exotische soorten waarvan er een 150 als invasieve exoot negatieve effecten hebben op de biodiversiteit, de ecosystemen en zelfs de economie van Nederland. Op Europese schaal werd een lijst opgesteld van 68 soorten schadelijke exotische dieren en planten waarvoor de lidstaten verplicht zijn populaties op te sporen, te beheren en te verwijderen. Tijdens het veldbezoek is nagegaan of er binnen of in de directe omgeving van het plangebied invasieve exoten voorkomen.

5.9.2 Waarnemingen en analyse

Er werden geen soorten waargenomen binnen het plangebied waarvoor de Europees exotenverordening geldt. Verder zijn er ook geen soorten waargenomen die in Nederland actief bestreden moeten worden.

5.9.3 Deelconclusie invasieve exoten

Binnen het planvoornemen zijn er geen verplichtingen aangaande invasieve exoten.

6 Conclusies

6.1 Aanvullend onderzoek

Onderstaande tabellen geven, onderverdeeld in fase 1 en fase 2 van het planvoornemen, per soort een overzicht van de periode waarin de aanvullende onderzoeken gespreid gepland moeten worden en van het aantal veldbezoeken en waarnemers (per bezoek) dat noodzakelijk is. De procedures voor deze onderzoeken liggen vast in soortinventarisatieprotocollen (Netwerk Groene Bureaus) en kennisdocumenten (BIJ12).

Overzicht benodigde aanvullende onderzoeken deelgebied 1 (=fase 1)

Soort	Periode												#	
	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D		
kleine marterachtigen en steenmarter*													5 x	1
alpenwatersalamander													2 x	1
rugstreeppad													4 x	1

Waar donker geel de optimale onderzoeksperiodes aangeeft, geeft lichtgeel de periodes aan waarin slechts een bepaald deel van het onderzoek kan gebeuren.

Overzicht benodigde aanvullende onderzoeken deelgebied 2 (=fase 2)

Soort	Periode												#	
	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D		
huismus													2 x	1
steenuil													4 x	1
kerkuil													4 x	1
ransuil													4 x	1
kleine marterachtigen en steenmarter*													5 x	1
vleermuizen													5 x	4
alpenwatersalamander													2 x	1
rugstreeppad													4 x	1

Waar donker geel de optimale onderzoeksperiodes aangeeft, geeft lichtgeel de periodes aan waarin slechts een bepaald deel van het onderzoek kan gebeuren.

*aanvullend ecologisch onderzoek naar kleine marterachtigen en steenmarter is niet noodzakelijk mits een activiteitenplan en bijbehorend mitigatieplan voor kleine marterachtigen en steenmarter wordt opgesteld.

6.2 Zorgplicht

6.2.1 Definitie zorgplicht

Voor alle in het wild levende plant- en diersoorten en voor hun directe leefomgeving geldt een zorgplicht (Omgevingswet – artikel 11.27, Bal). Met deze zorgplicht worden naast de nationaal en Europees aangewezen beschermde soorten en gebieden ook algemenere overige inheemse soorten beschermd. De zorgplicht houdt in dat men handelingen waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed dat deze nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten;

- achterwege laat;
- indien achterwege laten niet passend is, maatregelen neemt om nadelige gevolgen te voorkomen;
- indien die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Het is wettelijk verplicht invulling te geven aan deze zorgplicht.

6.2.2 Negatieve effecten voorkomen – algemene maatregelen

Bij de uitvoering van sloop- en bouwprojecten kunnen werkzaamheden veelal niet achterwege gelaten worden. Het is daarbij verplicht om maatregelen te nemen en daarmee de nadelige gevolgen op inheemse plant- en diersoorten te beperken of te voorkomen.

Nadelige gevolgen kunnen veelal voorkomen worden door te werken in de minst-kwetsbare periode, zoals buiten de winterslaap, voortplantingstijd en periode van afhankelijkheid van jongen. De kwetsbare perioden zijn niet voor alle soortgroepen gelijk. In het algemeen geldt de periode van half oktober tot eind november als 'veilige' periode voor alle diergroepen. Dit is de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als de egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn en de mogelijkheid hebben om zich te verplaatsen. Bovendien zijn de jongen uit het laatste legsel van late broeders zoals de houtduif dan ook uitgevlogen (Vogelbescherming Nederland).

Daarnaast kunnen negatieve gevolgen op algemeen voorkomende soorten beperkt worden door tijdens de werkzaamheden zodanig te werken dat dieren het plangebied kunnen verlaten zodat verwonding of doding van individuen wordt voorkomen. Voorbeelden zijn: de werkzaamheden in de richting van een vluchtgebied uitvoeren, de werkzaamheden langzaam opstarten en/of langzaam werken zodat dieren de tijd hebben om het plangebied te ontvluchten, voorafgaand aan de start van werkzaamheden verstoring creëren zodat dieren uit het plangebied vluchten.

Een voorbeeld om negatieve gevolgen op de aanwezige vegetatie te voorkomen is het beschermen van bomen om zo beschadiging van de stammen te voorkomen.

Verder worden negatieve gevolgen op inheemse fauna beperkt door werkzaamheden zo veel mogelijk overdag uit te voeren. Bij gebruik van verlichting dient deze zo geplaatst te worden dat enkel de werkzaamheden gericht verlicht worden. Lichtverstrooiing kan vermeden worden door het gebruik van kappen.

6.2.3 Negatieve effecten voorkomen – soortgerichte maatregelen

Zorgplicht algemene broedvogels

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen het broedseizoen van algemeen voorkomende broedvogels (globaal van 15 maart tot 15 juli) dan is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat het gebied vóórafgaand aan het broedseizoen, en zonder de verstoring van andere soorten, ongeschikt is gemaakt als broedlocatie. Door het plangebied ongeschikt te maken kan worden voorkomen dat vogels zich binnen het plangebied vestigen. Broedgevallen die tijdens of vlak voor de werkzaamheden ontstaan in en direct grenzend aan het plangebied, zijn immers ook onderhevig aan de zorgplicht. Het ongeschikt maken van het plangebied voor algemene broedvogels dient te gebeuren door de aanwezige struiken en/of bomen en/of grasland kort te snoeien/te maaien vóór aanvang van het broedseizoen en deze ook kort te houden gedurende het broedseizoen. Indien werken binnen het broedseizoen noodzakelijk is, dient men voorafgaand aan de start van de werkzaamheden een broedvogelcheck te laten uitvoeren door een bevoegd ecooloog. Bij aanwezigheid van broedgevallen binnen de verstoringzone van de geplande werkzaamheden dienen aanvullende maatregelen genomen te worden of kunnen werkzaamheden geen doorgang vinden.

Zorgplicht algemene amfibieën

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen het voortplantingsseizoen van algemeen voorkomende amfibieën (grofweg van 15 maart tot 15 augustus), kan het aanwezige voortplantingswater worden afgezet met een amfibieënschermbord zodat deze zich niet kunnen vestigen binnen het plangebied. Wanneer gewerkt gaat worden in de overwinteringsperiode (grofweg van oktober – maart) van algemene amfibieën kan het plangebied vóór deze periode afgezet worden met een amfibieënschermbord om te voorkomen dat amfibieën zich binnen het plangebied vestigen.

Vestiging pionierssoorten

Het plangebied bevindt zich binnen het verspreidingsgebied van de oeverwalwurm. De oeverwalwurm is een echte pionierssoort die zich snel kan vestigen. De soort broedt in kolonieverband in zelf gegraven gangen in steile zandwanden (Vogelbescherming Nederland). Om vestiging van oeverwalwormen binnen het plangebied te voorkomen, dient het bouwterrein zo te worden ingericht dat het gebied niet aantrekkelijk wordt voor deze soort. Wanneer gronddepots gecreëerd worden, is het noodzakelijk dat de wanden afgevlakt worden of bedekt worden om te voorkomen dat de oeverwalwurm zich in het zanddepot gaat vestigen.

Het plangebied bevindt zich binnen het verspreidingsgebied van de rugstreeppad. De rugstreeppad is een beschermde amfibiesoort die zich voortplant in ondiepe (vaak tijdelijk) oppervlaktewater dat snel opwarmt (RAVON). Om vestiging van rugstreeppadden binnen het plangebied te voorkomen, dient het ontstaan van poeltjes of plassen binnen het plangebied in het voortplantingsseizoen (april-september) van de rugstreeppad te worden voorkomen. Een andere optie is (wanneer het plangebied in de huidige situatie nog niet geschikt was) het afzetten van het plangebied met een amfibieënschermbord.

6.2.4 Acties bij aantreffen beschermde soorten

Indien er tijdens de werkzaamheden, ondanks voorgenomen maatregelen, toch beschermde soorten of broedgevallen binnen het plangebied zijn gevestigd dienen de werkzaamheden te worden stilgelegd en dient een ecologisch deskundige te worden ingeschakeld. Hiermee kan schade en verstoring van deze individuen zo veel mogelijk worden voorkomen en wordt er geen overtreding op de Omgevingswet gemaakt.

6.3 Eindconclusie

- Nader onderzoek naar huismussen binnen deelgebied 2 is noodzakelijk.
- Nader onderzoek naar kerkuilen binnen deelgebied 2 is noodzakelijk.
- Nader onderzoek naar steenuilen binnen deelgebied 2 is noodzakelijk.
- Nader onderzoek naar kleine marterachtigen is **niet** noodzakelijk mits een activiteitenplan en bijbehorend mitigatieplan voor kleine marterachtigen en steenmarter wordt opgesteld.
- Nader onderzoek naar steenmarters is **niet** noodzakelijk mits een activiteitenplan en bijbehorend mitigatieplan voor kleine marterachtigen en steenmarter wordt opgesteld.
- Nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen binnen deelgebied 2 is noodzakelijk.
- Nader onderzoek naar boombewonende vleermuizen binnen deelgebied 2 is noodzakelijk.
- Nader onderzoek naar alpenwatersalamander binnen deelgebieden 1 en 2 is noodzakelijk.
- Nader onderzoek naar rugstreeppad binnen deelgebieden 1 en 2 is noodzakelijk.
- Uit de aanvullende onderzoeken moet blijken of eventuele ontheffing en mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.
- De omschreven werkwijzen met betrekking tot zowel de zorgplicht als ten aanzien van vogels dienen in acht te worden genomen zodat een overtreding van de natuurwetgeving wordt voorkomen.
- Om een verstorend effect op foeragerende vleermuizen uit te sluiten, dienen de voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden overdag te worden uitgevoerd.
- Het plangebied dient voorafgaand aan het broedseizoen (globaal vanaf 15 maart) ongeschikt te worden gemaakt als broedlocatie voor algemene broedvogels.
- Wanneer gewerkt wordt in de overwinteringsperiode (grofweg van oktober – maart) van amfibieën dient het plangebied vóór deze periode afgezet worden met een amfibieënscherm.
- Bij werken in de voortplantingsperiode van amfibieën (grofweg van 15 maart tot 15 augustus), dient het aanwezige voortplantingswater te worden afgezet met een amfibieënscherm.
- Om vestiging van oeverzwaluwen binnen het plangebied te voorkomen, dient het ontstaan van steile zandwanden vóór en tijdens het broedseizoen van de oeverzwaluwen (maart - juni) te worden voorkomen.
- Om vestiging van rugstreeppadden binnen het plangebied te voorkomen, dient het ontstaan van poeltjes of plassen binnen het plangebied in het voortplantingsseizoen (april - september) van de rugstreeppad te worden voorkomen.
- Voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft.

6.4 Advies

6.4.1 Erfbeplanting

Indien er een erfbeplanting is gepland of wordt vernieuwd, adviseren wij deze met inheemse en streekeigen soorten bomen en struiken te realiseren. Informeer hiervoor bij uw provincie of gemeente.

6.4.2 Checklist natuurvriendelijke maatregelen

Bij het ontwerp van nieuwbouw wordt geadviseerd gebruik te maken van de Checklist Groen Bouwen opgesteld door Vogelbescherming Nederland en de Zoogdierverseniging (Checklist Groen Bouwen). Diverse natuurbeschermingsinstanties en bedrijven geven hier meer informatie over.

7 Literatuurlijst

Aanpak Stikstof. Nederland (Rijksoverheid Nederland, Den Haag, Nederland). [Online] aanpakstikstof.nl.

BIJ12. Natuur en Landschap (BIJ12, Utrecht, Nederland). [Online] bij12.nl.

Brochure MEZ. Ministerie van Economische Zaken - Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen - versie 1.3 (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag, Nederland). [Online]

Checklist Groen Bouwen. (Vogelbescherming Nederland en Zoogdierversamenwerking Nederland, Zeist en Nijmegen, Nederland). [Online] checklistgroenbouwen.nl.

Informatiepunt Leefomgeving. Experts in Omgevingswet en leefomgeving. [Online] iplo.nl.

Natura 2000. Natura 2000 in Nederland (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag, Nederland). [Online] natura2000.nl.

NDFF. Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) - Verspreidingsatlas (Nijmegen, Nederland). [Online] verspreidingsatlas.nl.

Netwerk Groene Bureaus. Brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging (NGB, Odijk, Nederland). [Online] netwerkgroenebureaus.nl/.

Perceelloep. Kadasterkaart Nederland (Geoloep, Groningen, Nederland). [Online] perceelloep.nl.

RAVON. Soorten (Nijmegen en Amsterdam, Nederland). [Online] ravon.nl.

SOVON. Vogelinfo. Informatie per soort. (Nijmegen, Nederland). [Online] sovon.nl.

Tritium Advies documentkenmerk 2211/187/BBE-01, versie 0 d.d. 6 juli 2023

Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN). Vleermuis.net. [Online] Vleermuis.net.

Vlinderstichting. [Online] vlinderstichting.nl

Vogelbescherming Nederland. Vogelgids (Zeist, Nederland). [Online] vogelbescherming.nl.

Zoogdierversamenwerking. Zoogdiersoorten (Zoogdierversamenwerking Nederland, Nijmegen, Nederland). [Online] zoogdierversamenwerking.nl.

